

APRIL 2009

In dit nummer:

- Onderwijsagenda
- Projectgroep Tijdschriftstudies
- Masterclass John Tosh: *Masculinity and the rethinking of modernity*
- Seminar Robin Kinross: *Paper. What can it teach us?*
- Barchem en de promovendiraad
- Promovendi stellen zich voor

• HUIZINGA NIEUWS

Deze gedrukte nieuwsbrief met informatie over de onderwijs- en onderzoeksactiviteiten van het instituut wordt drie maal per jaar verspreid onder de leden van het Huizinga Instituut. *Huizinga Nieuws* is bedoeld als aanvulling op de informatie die te vinden is op www.huizingainstituut.nl en op de e-mails die met enige regelmaat naar alle leden worden gestuurd. Kopij voor deze nieuwsbrief (of voor de site van het Huizinga Instituut) is zeer welkom. U kunt uw kopij sturen naar huizinga-fgw@uva.nl.

Bestuur

Het blijven roerige tijden voor de landelijke onderzoekscholen. In het werkverband 'Logos' – het Landelijk Overleg Geesteswetenschappelijke Onderzoekscholen, een acroniem dat door niemand anders dan mijn voorganger Joep Leerssen bedacht kan zijn – wordt druk overlegd en gespeculeerd over de onzekere toekomst. Wat wordt de rol van de onderzoekscholen wanneer het onderwijs aan promovendi straks praktisch samenvalt met het onderwijs in het tweede jaar van de Researchmaster? Hoe zullen de nieuw opgerichte (of nog op te richten) lokale Graduate Schools zich tot de in Logos verzamelde scholen gaan verhouden? Zien de Colleges van Bestuur van de Nederlandse universiteiten nog wel genoeg het belang van landelijke onderzoekscholen in, met name op het gebied van de Geesteswetenschappen?

Vooral die laatste vraag is interessant, want net als veel andere onderzoekscholen staat het Huizinga Instituut op de drempel van een nieuwe 'erkenningperiode'. De Erkeningscommissie Onderzoekscholen (ECOS), die in 1992 op verzoek van de minister van Onderwijs en Wetenschappen door de KNAW is ingesteld, beoordeelt elke zes jaar of erkende onderzoekscholen her-erkend worden. Maar de ECOS doet dat alleen maar als het College van Bestuur van de penvoerende universiteit de betreffende school voor vervolgerkenning voordraagt.

Terwijl we aan de ene kant enigszins onzeker afwachten hoezeer we door de universiteiten gesteund zullen worden, proberen we aan de andere kant onverminderd te laten zien hoe onmisbaar we zijn. Het is dan ook uitermate plezierig dat we dit jaar maar liefst 37 nieuwe promovendi konden verwelkomen als nieuwe leden van het Huizinga Instituut. Ze zijn inmiddels met veel enthousiasme begonnen aan hun CCO-cursus. Ook kijk ik met plezier en trots terug op het vele werk dat, door het bureau van het Huizinga Instituut, in de afgelopen maanden is verzet voor de aanvraag voor het Graduate Programme *Inheritance, Identity and Public Space (1800-2015)*.

Als de aanvraag door NWO wordt gehonoreerd, wordt het Huizinga Instituut in staat gesteld precies datgene te doen waar het zo goed in is: jonge (aspirant-) onderzoekers een omgeving bieden waarin ze hun talenten optimaal kunnen ontplooien. Het programma, dat inhoudelijk gedragen wordt door een zeer uitgelezen groep Huizinga leden onder leiding van Joep Leerssen, richt zich in eerste instantie op de beste studenten uit een aantal erfgoed-gerelateerde Researchmaster-programma's. Zij kunnen (in cursussen en Masterclasses) profiteren van de nationale en internationale expertise van de onderzoekschool en zij krijgen de gelegenheid zich te kwalificeren voor een viertal PhD-plaatsen op een onderzoeksterrein waarop een aanzienlijk deel van de wetenschappelijke staf van het Huizinga Instituut momenteel werkzaam is.

De besluitvorming wordt eind juli 2009 voorzien. Het zou geweldig zijn...

Thomas Vaessens

Project-en werkgroepen

PROMINENT OF PASSÉ. HET TIJDSCHRIFT ALS PODIUM VAN PUBLIEKE OPINIE-VORMING

Op **zaterdag 16 mei 2009** vindt in **Spui 25** in Amsterdam het jaarlijkse symposium plaats van *TS•Tijdschrift voor tijdschriftstudies* i.s.m. de projectgroep Tijdschriftstudies van het Huizinga Instituut. Thema van deze dag is de rol van het tijdschrift in de publieke opinievorming. Nog altijd kent Nederland een serie opinietijdschriften en algemene tijdschriften die hun stem in het publieke debat laten horen, maar de indruk bestaat dat de meningsvorming tegenwoordig voornamelijk via kranten en televisie plaatsvindt. Sinds de opkomst van de nieuwe media en de steeds uitgebreidere opiniepagina's in de dagbladen loopt de oplage van opinietijdschriften als *HP/De tijd*, *Vrij Nederland* en *De Groene Amsterdammer* terug. Betekent dit dat de leidende rol van het tijdschrift in de publieke opinie is uitgespeeld? Is het tijdschrift nog altijd de barometer van het publieke debat?

Sprekers zijn Xandra Schutte (hoofdredacteur *De Groene Amsterdammer*), Arjan van Dixhoorn (auteur essay *De stem des volks*), Sander Bax (onderzoeker Universiteit van Tilburg) en Arja Firet (onderzoeker Universiteit Utrecht). Aan het slot van de dag zullen redacteurs van verschillende bladen met elkaar in discussie gaan over de rol die in de toekomst voor het gedrukte tijdschrift is weggelegd.

Aanmelden kan via F.vanRenssen@let.ru.nl, of via SPUI25@uva.nl (entree is € 10,-). Adres: Spui 25 - 27, 1012 WX Amsterdam.

ONDERWIJSAGENDA

Het merendeel van de onderwijsactiviteiten heeft inmiddels plaatsgevonden. Maar, zoals altijd, is er aan het bestaande programma toch weer aan aantal masterclasses toegevoegd. Zo heeft **Peter Clark** (University of Helsinki) op 16 maart jl. een ochtend gebrainstormd met promovendi over het onderwerp *Associational Culture in the European City, 1700-1900*. Hetzelfde zal **John Tosh** gedurende een hele dag doen op 19 juni, maar dan n.a.v. het thema *Masculinity*.

Aanmelden kan via huizinga-fgw@uva.nl

12 mei	Atelier 7. <i>Interviewen voor promovendi</i> (door Ismee Tames en Hinke Piersma, NIOD)
15 mei	Voorbespreking masterclass 5. <i>Theorie en analyse van netwerken</i> (dr. Wouter de Nooy) VOL
20 mei	Afsluitende bijeenkomst Cursus Cultuurhistorisch Onderzoek
27 mei	Seminar Robin Kinross: <i>Paper. What can it teach us?</i>
12 juni	Masterclass 5. <i>Theorie en analyse van netwerken</i> (Wouter de Nooy) VOL
19 juni	Masterclass John Tosh: <i>Masculinity and the rethinking of modernity</i>
15 oktober	promovendisymposium deel 2 te Amsterdam

Huizinga Atelier

INTERVIEWEN VOOR PROMOVENDI

In verschillende soorten onderzoek kunnen interviews van belang zijn. Soms ligt de nadruk op het perspectief van de geïnterviewde (oral history). Vaak maken interviews op een andere manier deel uit van een onderzoek: in gesprekken met bijvoorbeeld experts, tijdgenoten of prominenten probeert de onderzoeker specifieke informatie los te krijgen. De interviews zijn dan naast archiefstukken, literatuur etc. een bron op zichzelf. De neerslag van de gesprekken wordt net als ander historisch materiaal geïnterpreteerd.

In dit atelier komen aspecten aan de orde als de voorbereiding, het houden en het interpreteren van interviews. Vooral zal aandacht besteed worden aan de vereisten van gesprekken met verschillende 'soorten' personen of groepen: gesprekken met prominenten en politici stellen de onderzoeker voor andere problemen dan een interview met 'de gewone man' of met vertegenwoordigers van slachtoffergroepen.

De docenten zijn als onderzoekers verbonden aan het Nederlands Instituut voor Oorlogsdocumentatie en hebben op zeer uiteenlopende terreinen en voor

verschillende soorten onderzoek ervaring met interviews opgedaan. Zij maken de promovendi graag deelgenoot van hun hoogte- en dieptepunten bij het interviewen. Aanschouwelijk materiaal en discussies over de ins and outs van een goed interview wisselen elkaar af.

Het atelier vindt plaats op 12 mei in Amsterdam (zaal 101, Bungehuis, Spuistraat 210) van 13.30-17.00 uur.

Er zijn nog slechts enkele plaatsen beschikbaar.

Aanmelden: huizinga-fgw@uva.nl

SEMINAR: PAPER. WHAT CAN IT TEACH US?

By Robin Kinross

In cooperation with the Royal Library in The Hague, where Kinross is currently working as fellow, a seminar will be organized regarding the value of the study of paper.

When historians encounter texts and images, they look and read. Rarely is attention given to the materials on which these texts and images lie. There are instances – some famous ones – where the evidence that paper offers has been used, for example to find dates and places of production. But such detective work happens when all other approaches have failed. It seems worth trying to imagine a more constituent role for paper in historical investigation, in which we take account of it as a matter of course, along with all the other elements that go to make up a text or a picture.

During the seminar Kinross will look at how bibliographers have regarded paper and at the size of the sheet, by showing some interesting real examples, pamphlets, books, newspapers from the KB collections.

Kinross at present runs a small publishing house. After postgraduating in 1979 he began to do 'editorial typography' as well as write about typography. He is the author of *Modern typography: an essay in critical history*, in which Kinross gives a brisk tour through the history of Western typography.

When: 27 May 2009, 10.00-13.00 hrs.

Where: Royal Library, The Hague

Registration (before May 7th): huizinga-fgw@uva.nl

Masterclass

JOHN TOSH: MASCULINITY AND THE RETHINKING OF MODERNITY

In cooperation with Nathalie Scholz and Gemma Blok from the University of Amsterdam, the Huizinga Instituut has invited prof. John Tosh to host a masterclass.

During the last thirty years 'gender' has become a core historical concept, which has challenged and enriched social, cultural, and political history. More recently, the concept of 'masculinity' has come to the fore. Not only women's lives are conditioned by gender ideals; men's lives are as well. This understanding has contributed an

important corrective to the exclusive focus on women's history by gender historians, and to the general 'sex-blindness' of traditional historiography. There is a broad potential for the application of a masculinity perspective in the realm of the history of politics, war and colonialism as well as in social and cultural history.

John Tosh has made significant contributions to these discussions through his publications on the history of the nineteenth century British middle-class and on the broader theoretical and historiographical implications of masculinity as a historical concept.

This masterclass will take place on Friday 19 June 2009 in Amsterdam and is open to PhD students of various subjects, who are interested in contemplating the role of masculinity in their own research, as well as in modern European history. On the basis of selected literature, the value and possible uses of the masculinity concept will be discussed. Participants are also expressly invited to present their own research and their ideas on the possible 'gendering' of their projects, in order to get feedback from professor Tosh.

For further information, please contact Nathalie Scholz (N.Scholz@uva.nl) or Gemma Blok (G.Blok@uva.nl).
Registration: huizinga-fgw@uva.nl (please note whether you want to present your research)

Column

WELLETJES

Door Joris Oddens

Tegenover onze promovendikamer bevindt zich een wand met postvakjes waarin studenten schriftelijke opdrachten achterlaten. Vrijwel altijd opdrachten van meer dan één pagina. Om drie uur 's middags is bij ons de zuurstof op en moet de deur open. Niet veel later naderen docentendeadlines en begint het studentenspijsuur. Ik zit met mijn gezicht naar de deur en heb ongewild een vaste bijrol in een stuk dat meerdere malen per dag wordt opgevoerd. Student loopt aan, vindt postvakje, bekijkt eigen opdracht, bekijkt andere opdrachten, bekijkt nogmaals eigen opdracht, kijkt om zich heen, stapt naar voren en haalt mij meedogenloos uit mijn concentratie met het verzoek om een nietje.

Lang heb ik mij geschikt in deze rol, uiterlijk kalm maar van binnen met wassende woede. Mijn kamergenoten weten dit en volgen mijn reactie nauwlettend in de hoop op een uitbarsting. Omdat ik ze het plezier niet gun heb ik mij tot nu toe altijd kunnen beheersen, maar vandaag is de dag van de druppel. Ik heb zojuist het nietpistool van verse munitie voorzien en ben klaar voor mijn nieuwe tactiek. Iedereen is van harte uitgenodigd om rond de klok van drie getuige te komen zijn van een wonderlijk tafereel. Een student die vastgeniet aan een schriftelijke opdracht uit een postvakje puilt, wie wil dat nou missen? Ik niet.

BERICHT VAN DE PROMOVENDIRAAD

Beste medepromovendi,

Al een paar weken geleden vroeg Anne Hilde me om een stukje voor in de nieuwsbrief, dat ik vlak na 'Barchem' zou moeten inleveren. En nu is het dan vlak na 'Barchem' en vrees ik dat dit een sentimenteel stukje gaat worden.

Vier jaar achtereenvolgend het Huizinga promovendi-symposium in het pittoreske plaatsje Barchem bijwonen, waarvan de laatste drie jaar als promovendiraadslid en de laatste twee als voorzitter, is namelijk best speciaal. Als lid van de promovendiraad ben je betrokken bij het onderwijs en bij degenen die dat moeten volgen, jullie dus. Je vraagt eens wat rond, geeft wat ideeën, onderwerpt het concept onderwijsprogramma aan een kritische blik, je bewaakt de promovendibelangen tijdens bestuursvergaderingen en je lost soms wat misverstanden op. En ondertussen volg je zelf dat Huizinga-onderwijs, maar in de loop van het promotietraject steeds minder vaak; de prioriteiten komen elders te liggen. Bij het proefschrift bijvoorbeeld.

Dat laatste is de reden dat de raad bijna in zijn geheel is ververst en dat is heel goed nieuws. Gwenny van Hasselt, tweedejaars aan de EUR, blijft als enige aan, en samen met haar zullen eerstejaars Marianne Eekhout (ULeiden), Kees-Jan van Klaveren (UvA), Sjoerd Keulen (UvA) en tweedejaars Rutger Helmers (UU) jullie belangen gaan behartigen en het onderwijs zo goed mogelijk maken. De opmerkingen en vragen tijdens de algemene ledenvergadering in Barchem zullen daar zeker bij helpen. Dank dus daarvoor.

Ach, het valt dus allemaal wel mee. We dragen het met een heel goed gevoel over. Aan de nieuwe raadsleden heel veel succes! En aan iedereen: haal eruit wat erin zit.

Gwenny van Hasselt, Maartje Hermsen, Marijn Hollestelle
Janneke Weijermars, Susan Hogervorst (voorzitter)

NIEUWE PROMOVENDI

Over een kleine maand vindt de afsluitende bijeenkomst van de Cursus Cultuurhistorisch Onderzoek voor eerstejaars promovendi plaats. We hebben dit jaar een record aantal nieuwe aanmeldingen, te weten 37, van wie er 33 ook daadwerkelijk deelnemen aan de CCO. Organisatorisch een hele klus, maar ook van de docenten vraagt dit de nodige voorbereidingstijd om de heterogeniteit aan onderzoeksobjecten te koppelen aan de onderwerpen van de colleges. Dit jaar werden de bijeenkomsten in de blokken Klassieken en Perspectieven verzorgd door: Jacques Bos, Jürgen Pieters, Thomas

Vaessens, Peter van Rooden, Yme Kuiper, Kristine Steenbergh, Marga Altena, Catrien Santing en Frans van Lunteren. Waarvoor dank!

Naast de 32 promovendi die zich eerder al hadden opgegeven voor de postdoctorale opleiding, hebben de volgende promovendi zich eveneens nieuw aangemeld bij het Huizinga Instituut:

Joris Gijsenbergh (per 01-06-2008, RU), *Repertoires of democracy in Belgium and the Netherlands, 1920s-1950s*

Ilksen N. Icen (per 01-09-2008, UL), *The Resistance of the World*

Marije Hristova (per 01-01-2009, UM), *Scenes of memory. The reception of the Balkan war and its aftermath in Spain (1990 – 2007)*

Astrid Elbers (per 15-02-2009, UL), *Jan Hendrik Oort and the rise of radio astronomy in the Netherlands*

Eelco Nagelsmit (per 01-02-2009, UL) *Religieus patronage in zeventiende-eeuws Brussel: kunst en architectuur als 'agent of change*

Claartje Wesselink (per 01-02-2008, UvA), *Kunstenaars van de Kultuurkamer: geschiedenis en collectieve herinnering 1922-2012*

In dit nummer stellen zich voor: Irena Ajdinovic, Norah Karrouche, Sadijah Boonstra en Matjaž Matošec.

THREE OSMANS – UNIVERSALITY AND ETHNOCENTRISM IN THE 17TH CENTURY EUROPEAN LITERATURE

Irena Ajdinović (UvA; promotor: prof.dr. E.M.P van Gemert)

In May 1622 there was an uprising in Istanbul. Janissary leaders deposed the young sultan Osman II and re-enthroned his uncle Mustafa.

The West learned of these events quickly through news reports and pamphlets. A number of authors across Europe (in the Netherlands, France, England, and Dubrovnik), not knowing of each other, chose to recount the story of Osman's demise in the form of poetry, producing works of literature that are drastically different from one another. This is not only because they used different sources or adhered to different genre conventions. It is also because they were writing in different historical contexts, which influenced their ideological standpoints.

Literature not only discloses the ways in which people perceive the world around them, it also creates the perception of it. By contrasting how different authors told the story of Osman II, it is also possible to suggest why

they did so, to what extent their respective cultural and social contexts influenced their choices of argumentation, and whether their argumentation relates to the Ottoman setting. This research will be a contribution to the study of the images of the Self and (in particular the Ottoman) Other in the seventeenth century European literature.

I studied English and Dutch language and literature at the University of Belgrade and obtained my degree in 2000. The year 2001/02 I spent in Leiden, doing Dutch Studies. My research master (MPhil), obtained from the University of Belgrade in 2005, dealt with seventeenth century Dutch plays that present episodes from Ottoman history. Before I started my PhD at the UvA in September 2008, I had been teaching Dutch literature and cultural history with the Dutch Studies Department in Belgrade for six years.

BERBERS EN ARABIJEREN IN ANTWERPEN EN ROTTERDAM “UNE PETITE HISTOIRE”

Norah Karrouche (EUR; promotor: prof. dr. D. Douwes)

“Toen ik nog een Arabier was...”

Mensen veranderen. Vijf jaar geleden besloot ik een cursus Arabisch te gaan volgen. Ik studeerde destijds geschiedenis en dat liep eigenlijk best wel goed. Misschien vonden mijn jaargenootjes me daarom ook zo “goed geïntegreerd”. Immers, mijn vader migreerde - nu al bijna veertig jaar geleden – naar België. Hij ontmoette mijn moeder – een blondine met blauwe ogen - en zoveel jaren later schrijf ik dit introductietekstje voor het Huizinga Instituut waar mijn onderzoek over Berber identiteit en historische cultuur bij Marokkaanse jongeren ondergebracht is.

Ondertussen is er veel gebeurd. Ik was 20 jaar jong toen er voor de eerste keer naar mij gerefereerd werd als een te integreren object. Ik besloot kort daarop volop te desintegreren en een cursus Arabisch te volgen. In die tijd wist ik niet zo veel over Marokko. Zo komt het dat ik tot een jaar geleden – toen ik met mijn promotieonderzoek startte – dacht dat er in Marokko gewoon Marokkanen woonden. Ze eten vaak, graag en veel couscous, geloven in Allah en spreken Arabisch.

In Rotterdam veranderde mijn mening over “de Marokkaan”. Andere promovendi uit Marokkaanse huize moesten beslist weten van welke Berberstam mijn vader afkomstig was. Berbers? Tribale verbanden? Hier?

Nu blijkt mijn achternaam eigenlijk Berbers te zijn. Het betekent “jonge eikenboom”. Mijn vader maalt er niet zo om, zolang ik mijn proefschrift maar tijdig beëindig. Hij had nog zo gezegd dat ik met Arabisch een eind verder zou geraken.

Berber identiteit maakt dus het één en ander los.

“Berber worden”

In het kader van het EUR-project “Citizenship and Identity” - besloot ik dieper in te gaan op Berber identiteit als etniciteitsstrategie in Rotterdam en Antwerpen. Twee steden die, hoewel sterk op elkaar gelijkend, de nodige ruimte overlaten voor een duidelijk verschil: een sterke sociaalgeografische concentratie en nog steeds sterke Arabisch Europese Liga in Antwerpen. En in tegenstelling tot Antwerpen en Vlaanderen in het algemeen, kennen Rotterdam en Nederland het fenomeen van de Berber culturele organisaties die dan wel weer niet het wervende karakter van een AEL kunnen evenaren. Dit is enigszins verrassend: zowat 80 % van Marokkaanse migranten in zowel Vlaanderen als Nederland migreerde vanuit het noordelijke Rifgebergte van Marokko dat bekend stond als een achtergestelde economische regio waar wel eens opstandig tegen het centrale bestuur of makhzen werd gereageerd. Niet toevallig liet de toenmalige Marokkaanse koning – Hassan II – uit dit gebied rekruteren. Het is het gebied waar “de Berbers” wonen, een volk dat niet alleen in Marokko, maar ook in Nederland wel eens als minderwaardig bekeken kan worden. Volgens sommige “Arabieren” zouden ze stinken, volgens anderen zijn ze genetisch voorbestemd tot bovenmatig crimineel gedrag. Maar ook over “de Arabieren” bestaan bij de Berbers de nodige stereotypen. Zij zijn dan weer erg arrogant, of zelfs een beetje “overdreven islamitisch”.

Deze complexe beeldvorming rond Arabieren en Berbers werd enigszins in het leven geroepen tijdens de periode van het kolonialisme. In een poging grip te krijgen op het land, paste Frankrijk een “verdeel-en-heers” politiek toe. Dit heeft dan weer geleid tot een opkomend Arabisch nationalisme: de Arabische cultuur en taal van de Koran gaven de toon aan. Na de onafhankelijkheid in 1956 katalyseerde dit meteen ook een “Berber activisme” dat streed – en nog steeds strijdt - voor een erkenning van de taal, cultuur en identiteit van de Berbers, hun aandeel in de Marokkaanse geschiedenis en een seculier en democratisch Marokko.

Vandaag gaan Marokkaanse jongeren in Marokko en de diaspora niet alleen op zoek naar een eigen, “ware” identiteit, maar ook naar een andere interpretatie van de geschiedenis. Figuren als Abdelkrim Al-Khattabi uit een niet zo ver koloniaal verleden of net weer oude koningen en stammenleiders die streden tegen de Romeinse en Arabische “kolonisatoren” worden bestudeerd, hun daden geïnterpreteerd in een maatschappelijk plaatje dat ook nu past.

Deze zoektocht naar een eigen identiteit en representatie van de Marokkaanse geschiedenis – van Marokkaanse jongeren met een enerzijds uitgesproken Berber identiteit in Rotterdam en een uitgesproken identificatie met panarabisme in Antwerpen anderzijds, vormt dan ook het centrale aandachtspunt in dit onderzoek.

WAJANG ALS IMMATERIEEL ERFGOED IN HEDENDAAGS INDONESIË

Sadiah Boonstra (VU; promotor: mv. prof.dr. S. Legêne)

Sinds 1 september 2008 houd ik mij aan de Vrije Universiteit bezig met een onderzoek naar de manier waarop immaterieel erfgoed tot stand komt in hedendaags Indonesië in koloniale context. Mijn onderzoek draagt de werktitel *Performing identity, shaping heritage. Wayang puppet theatre and the dynamics of heritage formation in contemporary Indonesia* en maakt onderdeel uit van het grotere onderzoeksprogramma *Sites, Bodies, Stories – The dynamics of heritage formation in colonial and postcolonial Indonesia and the Netherlands*.

In mijn onderzoek focus ik mij op de Indonesische wajangtraditie. Dit poppentheater is terug te voeren tot de 12e eeuw en is een verteltraditie waarmee wajangverhalen worden overgedragen. Zo worden de beroemde epen Mahabharata and Ramayana verteld, maar bijvoorbeeld ook verhalen over negen heiligen die de Islam naar Indonesië brachten. De verhalen worden opgevoerd ter gelegenheid van rituelen en feesten en worden gezien als een manier om lessen of boodschappen door te geven, van bijvoorbeeld sociale of politieke aard, afhankelijk van de reden van de voorstelling.

In de 19e eeuw kregen de Nederlanders belangstelling voor deze theatervorm. Wajangpoppen en gamelans belandden in collecties van volkenkundige musea in Nederland en groeiden uit tot iconen van Indonesië. Vandaag de dag propageert de Indonesische staat de wajangtraditie als nationale cultuur door het te laten plaatsen op de UNESCO Lijst voor Meesterwerken van het Orale en Immateriële Erfgoed van de Mensheid in 2005.

In mijn onderzoek probeer ik te achterhalen hoe de hedendaagse wajangtraditie wordt gevormd. Hiervoor focus ik op drie partijen die de wajangtraditie beïnvloeden. Hierbij is mijn uitgangspunt dat deze drie belanghebbenden ook onderling invloed hebben op elkaar. In de eerste plaats richt ik me op de dalang, de poppenspeler, als drager van de wajangtraditie. Hoe geeft hij vorm aan zijn traditie? Ten tweede bekijk ik de institutionele setting, zoals dalangscholen, musea en de overheid. Welke traditie presenteren of propageren zij? Tot slot wil ik weten hoe het publiek zich verhoudt tot de wajangtraditie. Wat betekent wajang voor hen? Hoe beïnvloeden zij de wajangtraditie?

Dit alles bekijk ik in de historische context van de wajang erfgoedpraktijk zoals die vorm kreeg in het koloniale verleden. Doordat de Nederlanders belangstelling kregen voor wajang en het beeld dat zij ervan hadden beïnvloedden zij de traditie. Wat is de relatie tussen de erfgoedpraktijk van de Nederlanders in koloniale tijd en de hedendaagse wajang erfgoedpraktijk in Indonesië?

SINGING/SPEAKING GENDER: VOCAL AMBIGUITY IN CASTRATI AND ONNAGATA

Matjaž Matošec (UU; promotor: prof.dr. K. Kügle)

Since my childhood I have had a heartfelt enthusiasm for singing and vocal music which soon grew into my general fascination with the human voice and all its dimensions. Before and during my undergraduate studies of musicology at the University of Ljubljana I studied singing and sang in many Slovenian choirs—a hobby which I continue to enjoy as a member of the Ars Nova Trajectina choir. Three months after graduating with a thesis on ten settings of J.W. von Goethe's ballad *Erlkönig*, I started my master studies of musicology at Utrecht University, having high expectations and a lot of ambition yet no specific subject in my mind. It took me longer than I thought to find it, but in the end my own as well as my supervisor's patience was well rewarded.

When prof. dr. Karl Kügle drew my attention to the onnagata—a male actor specialising in female roles in Japanese kabuki theatre, I immediately thought of the operatic castrati. Both castrati and onnagata are characterised by the ambiguity of their gender and by high-pitched, “feminine” voices extruding from their “male” bodies. Both phenomena arose at the same time (the early 1600s) independently from each other in two disconnected places, baroque Italy and early Edo-period Japan, presenting me with two fascinating, contemporaneous cultural environments which have never been studied comparatively up to now. Investigating the complex interplay between voice and gender in the cultures of the European baroque and of Tokugawa Japan perfectly combines my enduring fascination with different properties of the human voice, their culturally constructed meanings, and my strong interest in interdisciplinary research.

The central premise of this project is that perceptions of the human voice and perceptions of gender are interconnected. With the exception of a small number of men with unusually high and women with unusually low voices, one can easily assert that a person's voice is a very accurate indicator of his/her gender. However, when the speaker's voice fails to meet culturally specific expectations imposed on his/her body, particularly in pitch, the listener may be puzzled and identify it with the opposite gender. As paradigmatic examples of gender (and vocal) ambiguity both on and offstage, castrati and onnagata provide two ideal contexts for my investigation of the interconnection between voice and gender. By studying the way their voices were perceived by their contemporaries and further developing the theoretical framework set out in my MA thesis, I intend to provide exciting new insights into the variety of meanings conveyed through every single human utterance.

NIEUWS EN AGENDA

Joep Leerssen erelid Royal Irish Academy

Joep Leerssen, hoogleraar Europese Studies aan de Universiteit van Amsterdam, is benoemd tot erelid van de Royal Irish Academy. Deze prestigieuze benoeming valt ten deel aan wetenschappers die een buitengewone bijdrage leveren aan hun eigen discipline en die niet woonachtig zijn in Ierland. In 2008 werd Leerssen nog onderscheiden met de spinozaprijs.

Projectgroep National Museums

Ter gelegenheid van de heropening van het Neue Museum in Berlin (ontworpen en gebouwd 1841-59) organiseert het project *National museums and national identity (Europe and the United States, c. 1760-1918)* van het Huizinga Instituut en het Berlijnse Institut für Museumsforschung een internationaal symposium in de Theodor Wiegandzaal van het Pergamon Museum, Berlijn. De conferentie wordt van 22 tot 24 oktober 2009 gehouden. Het thema is het Neue Museum en de specialisering en nationalisering van musea na 1830 in een internationaal perspectief, met als hoofdvraag: hoe werd wetenschappelijk onderzoek verricht en toegepast in de Europese musea na 1830, en welke doeleinden hadden de verschillende musea daarmee wat betreft de educatie van de natie en de opvoeding van de burgers. Zie voor de complete toelichting de website van het Huizinga Instituut. Inschrijving is mogelijk vanaf ca. midden mei. Projectleiders zijn Ellinoor Bergvelt, Debora Meijers, Lieske Tibbe en Elsa van Wezel.

Promoties

- 8 april 2009
Dirk-Jan Verdonk is gepromoveerd aan de Universiteit Utrecht op het proefschrift *Het dierloze gerecht. Een vegetarische geschiedenis van Nederland*. (promotor: prof.dr. W. Mijnhardt)
- 17 april 2009
Matthijs Lok is gepromoveerd aan de Universiteit van Amsterdam. Titel proefschrift: *Windvanen. Napoleontische bestuurders in de Nederlandse en Franse restauratie (1813-1820)*. (promotor: prof.dr. N. van Sas)
- 20 april 2009
Viktoria Franke is gepromoveerd aan de Radboud Universiteit Nijmegen op het proefschrift *Een gedeelde wereld? Duitse theologie en filosofie in het verlichte debat in Nederlandse recensietijdschriften, 1774-1837*. (promotor: prof.dr. G. van Gemert, prof.dr. A. Hanou)
- 27 mei 2009

Aan de Universiteit van Amsterdam zal **Janneke van der Heide** haar proefschrift *Darwin en de strijd om de beschaving in Nederland, 1859-1909* verdedigen. Aanvang: 14.00 uur, locatie: Aula van de UvA, Singel 411 Amsterdam. (promotor: prof.dr. P. de Rooy)

▪ 19 juni 2009

Saskia Bonjour verdedigt haar proefschrift, *Grens en gezin. Beleidsvorming inzake gezinsmigratie in Nederland, 1955-2005* aan de Universiteit Maastricht. Aanvang, 14.00 uur, Aula, Minderbroedersberg 4-6, Maastricht. (promotor: prof.dr. A. Labrie)

▪ 24 juni 2009

Openbare verdediging van het proefschrift *Fabels van liefde. Het mythologisch-amoureuze toneel van de rederijkers (1475-1621)* door **Anke van Herk**. Universiteit van Amsterdam. Aanvang: 10.00 uur, locatie: Agnietenkapel, Oudezijdsvoorburgwal 231, Amsterdam. (promotor: prof.dr. J. Koppenol)

8 mei 2009

Medisch-historische marktdag

In Nederland zijn veel mensen actief op het terrein van de medische geschiedenis, maar er is slechts weinig gelegenheid tot ontmoeting en uitwisseling. De Stichting Historia Medicinæ heeft daarom het initiatief genomen tot het organiseren van een marktdag. Deze wil een platform bieden aan allen die zich - professioneel of als 'liefhebber' - bezighouden met de medische geschiedenis. Waar: Universiteitsbibliotheek Utrecht: Boothzaal, Heidelberglaan 3, Utrecht, aanvang: 10.00 uur
Organisatie: Stichting Historia Medicinæ. Kijk voor meer informatie op de website van het Huizinga Instituut

14 mei 2009

Presentatie van de online publicatie van de dagboeken van Willem de Clercq

Georganiseerd door het Instituut voor Nederlandse Geschiedenis en Stichting Reveil-Archief.

Waar: Aula van de Koninklijke Bibliotheek, Den Haag

Aanvang: 14.30 uur

Voor meer informatie en aanmelding, zie www.inghist.nl.

15-16 May 2009

Theorizing narrative genres and gender. The 3d international NEWW-conference in Bochum (Germany). This conference would like to discuss the manner in which certain narrative genres, particularly those practiced by women, have been gendered, and the impact that these texts have had on readers, both men and women.. Information:

http://www.womenwriters.nl/index.php/Bochum%2C_May_2009

16 mei 2009

Jaarlijkse symposium *TS. Tijdschrift voor tijdschriftstudies* i.s.m. Huizinga projectgroep Tijdschriftstudies
Zie eerder in deze nieuwsbrief voor details.

2-5 juni 2009

Congres **The Letter before the Spirit: the Importance of Text Editions for the Study of the Reception of Aristotle.** Huygens Instituut, Den Haag.

Programma: <http://www.huygensinstituut.knaw.nl>.

Contact: dr. A.M.I. van Oppenraay,

aafke.van.oppenraay@huygensinstituut.knaw.nl

18 juni 2009

Wetenschapshistorische **Huygens-Descartes-lezing**

door prof.dr. Paula Findlen (Stanford University).

Zuilenzaal Felix Meritis, Keizersgracht 324, Amsterdam.

Contactpersoon: dr. Eric Jorink,

eric.jorink@huygensinstituut.knaw.nl

18-19 June 2009

Showing Making. An international conference on the representation of image making and creative practices in ritual, art, media and science in the Filmmuseum in Amsterdam. For further information, please contact Ann-Sophie Lehmann (A.S.Lehmann@uu.nl) or check our website.

26 en 27 juni 2009

Wetenschapshistorische conferentie **'Woudschoten III'**. Woudenbergseweg 54, 3707 HX Zeist.

Contact: dr. Huib Zuidervaart,

huib.zuidervaart@huygensinstituut.knaw.nl

11 november 2009

Media and Collective Memory of Severe Injustice

Seminar on the occasion of the award of the Erasmus Prize to Antonio Cassese and Benjamin Ferencz. Organised by the Huizinga Institute, the Department of Media Studies of the University of Amsterdam in collaboration with the Centre of Holocaust and Genocide Studies and the Praemium Erasmianum Foundation.

Further details still to be announced.

11 december 2009

Jaarcongres van de Werkgroep Negentiende Eeuw **Het Religieus Gevoel in de Negentiende Eeuw.**

Het congres is bedoeld om de balans op te maken van recent en lopend onderzoek en om onderzoekers uit verschillende disciplines bij elkaar te brengen. Voor meer informatie zie www.huizingainstituut.nl/Agenda of neem contact op met prof. dr. Marlite Halbertsma: halbertsma@fhk.eur.nl

Het jaarcongres vindt plaats in Museum het Catharijneconvent Utrecht.